

Nghị định 242: Khởi thông điểm nghẽn, nâng cao hiệu quả sử dụng vốn ODA

21:41 04/10/2025

Cùng với sự phát triển nhanh chóng của nền kinh tế, nguồn vốn hỗ trợ phát triển chính thức (ODA) và vốn vay ưu đãi nước ngoài dành cho Việt Nam đang ngày càng thu hẹp. Trong bối cảnh đó, việc đổi mới phương thức huy động, quản lý và sử dụng nguồn vốn quốc tế này trở thành yêu cầu cấp bách. Ngày 10/9/2025, Chính phủ đã ban hành Nghị định số 242/2025/NĐ-CP, thay thế Nghị định 114/2021/NĐ-CP, nhằm hoàn thiện khung pháp lý, tháo gỡ vướng mắc và nâng cao hiệu quả triển khai các dự án ODA.

Nghị định 242 được đánh giá là bước tiến quan trọng, bảo đảm sự đồng bộ với Luật Đầu tư công 2024, Luật Ngân sách Nhà nước và các luật liên quan. Văn bản này tập trung vào bốn định hướng: hoàn thiện thể chế phù hợp thông lệ quốc tế; đơn giản hóa thủ tục hành chính; phân cấp, phân quyền rõ ràng; và cơ chế tháo gỡ vướng mắc để khởi thông nguồn lực quốc tế cho phát triển đất nước.

Một trong những điểm mới nổi bật là doanh nghiệp Nhà nước được trực tiếp thực hiện thủ tục đầu tư, đề xuất vay vốn nước ngoài, vay lại và đàm phán ký kết mà không phải thông qua cơ quan chủ quản. Theo ông Hoàng Hải, Phó Cục trưởng Cục Quản lý nợ và Kinh tế đối ngoại (Bộ Tài chính), quy định này khắc phục tình trạng ách tắc khi nhiều dự án trước đây gặp khó khăn do không xác định được cơ quan chủ quản. Đặc biệt, nghị định cũng mở ra cơ hội cho doanh nghiệp tư nhân tiếp cận nguồn vốn ODA trong trường hợp được giao nhiệm vụ thực hiện dự án đầu tư công.

Vốn ODA, vốn vay ưu đãi được sử dụng cho chi đầu tư phát triển.

Nghị định 242 còn thay đổi định hướng ưu tiên vốn ODA. Thay vì tập trung vào hỗ trợ xây dựng chính sách và thể chế như trước, Chính phủ bổ sung các lĩnh vực mới như khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số, các dự án đầu tư công đặc biệt và chương trình lớn mang tính xoay chuyển tình thế. Các chuyên gia đánh giá sự thay đổi này phù hợp bối cảnh mới, bảo đảm vốn quốc tế được phân bổ hiệu quả và đúng trọng tâm phát triển.

Về giao vốn đầu tư công, nghị định quy định thời gian bố trí vốn nước ngoài và vốn đối ứng tối đa bằng thời gian giải ngân trong hiệp định quốc tế. Như vậy, khi dự án được gia hạn giải ngân, thời gian giao vốn cũng được điều chỉnh tương ứng, giúp tránh tình trạng gián đoạn kế hoạch vốn. Ông Nguyễn Trọng Nghĩa, đại diện Cục Quản lý nợ và Kinh tế đối ngoại, nhấn mạnh: “Quy định mới khắc phục lúng túng trên thực tế, bảo đảm tính linh hoạt và minh bạch”.

Quy trình lập, thẩm định và phê duyệt văn kiện dự án cũng được cải tiến. Với dự án quy mô nhỏ dưới 500 nghìn USD, người đứng đầu cơ quan chủ quản có thể tự phê duyệt mà không cần xin ý kiến nhiều cấp, rút ngắn thời gian triển khai. Bà Nông Thị Hồng Hạnh, chuyên viên cao cấp Bộ Tài chính, cho rằng đây là bước phân cấp, phân quyền mạnh mẽ, vừa tăng trách nhiệm, vừa giảm thủ tục rườm rà.

Một cải cách đáng chú ý khác là việc đẩy mạnh chuyển đổi số trong giải ngân. Thủ tục rút vốn được thực hiện trực tuyến trên Cổng dịch vụ công quốc gia hoặc Bộ Tài chính, ngoại trừ trường hợp đặc biệt. Điều này kỳ vọng sẽ nâng cao tính minh bạch, giảm thời gian xử lý và chi phí hành chính.

Phát biểu tại hội thảo phổ biến nghị định ngày 3/10 tại TP.HCM, ông Nguyễn Quốc Phương, Cục trưởng Cục Quản lý nợ và Kinh tế đối ngoại, nhấn mạnh: “Mỗi đồng vốn ODA sẽ được sử dụng hiệu quả nhất, vì một Việt Nam hùng cường, thịnh vượng và bền vững. Bộ Tài chính sẽ đồng hành cùng các bộ, ngành, địa phương để tháo gỡ kịp thời những vướng mắc trong quá trình triển khai”.

Nhiều chuyên gia quốc tế, trong đó có ông Nguyễn Bá Hùng, chuyên gia kinh tế trưởng Ngân hàng Phát triển châu Á (ADB) tại Việt Nam, cũng đánh giá cao Nghị định 242. Theo ông, quy định thông thoáng hơn sẽ giúp quá trình chuẩn bị và thực hiện dự án ODA được nhanh chóng và hiệu quả hơn.

Có thể nói, Nghị định 242 không chỉ khơi thông điểm nghẽn trong huy động và sử dụng vốn ODA, mà còn thể hiện tinh thần cải cách thể chế mạnh mẽ của Chính phủ, phù hợp với các nghị quyết chiến lược của Bộ Chính trị. Đây là minh chứng cho quyết tâm cải thiện môi trường hợp tác, tạo niềm tin cho các nhà tài trợ quốc tế, đồng thời mở rộng cơ hội cho doanh nghiệp trong nước tham gia các dự án trọng điểm, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của Việt Nam.

Thiên Trường